

Modelová příprava pro výuku ve třídě

Téma: Dopravní prostředky

Vzdělávací oblasti: Člověk a jeho svět

Ročník: I. – II.

Dílčí cíle vyučovací hodiny

- Žák svými slovy charakterizuje pojem dopravní prostředky
- Třídí dopravní prostředky do vybraných kategorií (způsob pohybu, účel, ...)
- Porovná výhody a nevýhody jednotlivých skupin dopravních prostředků.

Místo realizace: třída

Časová dotace: 45 min.

Pojmy opěrné: auto, autobus, motorka, kolo, koloběžka, vlak, tramvaj, trolejbus, letadlo, vrtulník, horkovzdušný balón, člun, plachetnice, parník, ...

Pojmy nové: osobní doprava, nákladní doprava

Didaktické prostředky:

Hračky nebo obrázky představující auto, autobus, motorka, kolo, koloběžka, vlak, tramvaj, trolejbus, letadlo, vrtulník, horkovzdušný balón, člun, plachetnice, parník, ... ; prostěradlo karty s obrázky silnice, vody, kolejí a mraků

Scénář hodiny:

Úvod:

1. Názvy dopravních prostředků

(hromadně frontálně – motivační rozhovor, 10 min)

- Učitel si předem připraví hračky – dopravní prostředky – motorku, osobní automobily, nákladník, autobus, trolejbus, tramvaj, loď, ponorku, vrtulník, letadlo, ...ty, které má k dispozici a překryje je plachtou/prostěradlem.
- Učitel pozve žáky k plachtě a požádá je, aby si přes plachtu osahali předměty a zkusili odhadnout, co se pod plachtou ukrývá a kterému tématu by se mohla věnovat dnešní hodina.
- Odkryjeme plachtu a zkontrolujeme, co je opravdu pod plachtou a zda jsme správně odhadli téma hodiny – dopravní prostředky.
- Vyzveme žáky, aby si každý vybral jeden dopravní prostředek a vzal si jej do ruky.
- Vyzveme žáky v kroužku,
  - aby postupně každý pojmenoval svůj dopravní prostředek
  - ve druhém kole každý žák říká, co se mu na daném dopravním prostředku líbí.
- Na závěr motivačního rozhovoru vyzveme žáky, aby říkali, co bychom se mohli o dopravních prostředcích naučit.

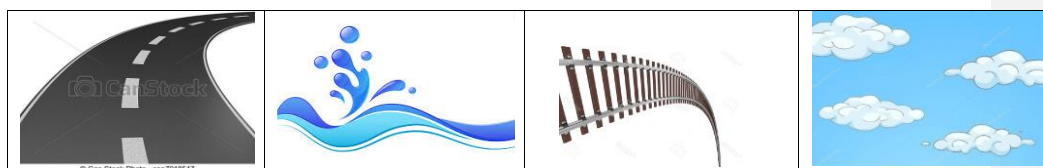
Hlavní část:

2. Třídění dopravních prostředků

(hromadně frontálně – heuristický rozhovor, 15 min)

Okomentoval(a): [IF1]: Heuristický rozhovor navazuje bezprostředně na motivační, proto není nutné opakovat první dva kroky, tedy pojmenování objektů a vyjádření vztahu předmětu k tématu.

- Učitel požádá žáky, aby se zamysleli a navrhli, zda bychom mohli jednotlivé dopravní prostředky rozdělit do menších skupinek. Necháme na žácích, s kterým pravidle přijdou jako prvním a přizpůsobíme se.
  - Necháme žáky roztřídit předměty podle prostředí, ve kterém se pohybují – ve vzduchu, po zemi, po vodě.
  - Ukážeme žákům 4 obrázky představující prostředí a vyzveme je, aby je pojmenovaly - silnici, řeku či moře, koleje, vzduch.

- Požádáme žáky, aby je přiřadily dopravní prostředky k jednotlivým obrázkům.
- Krátce diskutujeme nad jednotlivými kategoriemi – výhody – nevýhody daného způsobu dopravy.
- Zeptáme se žáků, zda by bylo možné dopravní prostředky roztřídit také podle jiných kritérií. Pokud žáci neví, může napovědět. Pokud žáci uvedou některou z kategorií, přeskupí hračky dle vysloveného kritéria.
  - hromadná/individuální/nákladní ... Proč bychom měli využívat pro jízdu po městě hlavně MHD? Co všechno mohou převážet nákladní automobily/nákladní vlaky/nákladní letadla?
  - pohon dopravních prostředků – lidská síla/nafta+benzín/elektřina Doplnuje otázkami – Může využívat některý dopravní prostředek více typů pohonů? Které dopravní prostředky nejméně znečišťují ovzduší? Které z dopravních prostředků jsou nejhluchnější/nejméně hluché? Proč jezdí v centrech velkých měst trolejbusy a tramvaje?
  - v minulosti/v současnosti
  - možnost řídit sám/řízení jen dospělými

3. Dopravní prostředky – pracovní list

(hromadně samostatně – práce s pracovním listem, 10 min)

- Nejprve si žáci pojmenují dopravní prostředky jak jsou za sebou, aby nedošlo k případným zmatkům ze záměny obrázků.
- Poté žáci dokreslují do prvního okénka pod obrázkem symbol dle toho, kde se dopravní prostředky pohybují.
- Z následujících okýnek žáci vybírají, zda daný dopravní prostředek zajišťuje přepravu malého množství osob, velkého množství osob či nákladů. (Mohou uvádět více možností).
- Rychlí žáci mohou vybarvit ta dopravní prostředky, kterými již někdy cestovali. (pokud nestihnou, může být zadáno k doplnění jako domácí úkol)

Okomentoval(a): [IF2]: Učební úloha fixační

Závěr:

4. Charakteristika dopravních prostředků

(hromadně frontálně – závěrečný rozhovor, 10 min)

- Žáci se sejdou na koberci se svými pracovními listy a každý z nich si vybere některou z hraček dopravních prostředků, ideálně jinou než z úvodu hodiny.
- Jednotliví žáci postupně popíší svůj dopravní prostředek s využitím kritérií z pracovního listu. Svůj popis vždy zakončí pokynem, ať zvednou ruku ti, co už někdy tímto dopravním prostředkem cestovali.
- Učitel provede shrnutí učiva na závěr: Hovoří k žákům a pokud zmíní vlastnost, kterou má jejich dopravní prostředek, tak jej zvednou nad hlavu:
*„Dopravní prostředky jsou stroje, které se pohybují z místa na místo. Můžeme je třídit podle prostředí, ve kterém se pohybují, a to na dopravní prostředky létající ve vzduchu, jezdící po vodě, jezdící po kolejích nebo jezdících po silnici.
Některé dopravní prostředky převážejí nejrůznější náklad, a proto je označujeme jako nákladní doprava. Jiné vozí lidi, tedy osoby, těm patří označení osobní doprava. ...“*
- Žáky na závěr pochválíme za jejich práci v hodině, můžeme vyzdvihnout spolupráci, případně samostatnost, pochválit za dodržování pravidel a podobně.

Okomentoval(a): [IF3]: Tento rozhovor má současně funkci syntézy heuristického rozhovoru z předchozí části.

DOPRAVNÍ PROSTŘEDKY

1. Pojmenuj dopravní prostředky na obrázcích.

2. Do prvního okýnka vyznač, jak se tyto dopravní prostředky pohybují.

	A	B	C
1			
	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐
2			
	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐
3			
	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐
4			
	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐

3. Rozhodni, zda dopravní prostředek převáží málo osob , hodně osob nebo náklad